

Událost

Pracujme na chvíli prostředky tradičního pojmového myšlení, abychom si ukázali jeho neodstranitelné vady při analýze „události“ (která tu má nahradit onen starý geometricko-filosoficky „předmět“, jakým byl třeba trojúhelník). Jde vlastně o počátky takové relativně samostatné „disciplíny“, jakou je třeba trigonometrie resp. později analytická geometrie apod. Tak jako trigonolog (raději než trigonometr) řekne, že trojúhelník je část roviny omezená třemi přímkami (neprotínajícími se v jednom bodě) tak, že vždy dvě z přímek vymezují z třetí jednu úsečku, přičemž úhrnná délka tří takto vzniklých úseček je obvodem trojúhelníka, zatímco jejich sestava určuje jeho tvar; atd., „eventuolog“ pojmově určí událost jako část (kus) dění, které má svůj časový počátek, průběh a konec. Tak jako geometr řekne (zatím nepoučen fyziky, že i prostor je třeba kvantovat), že každá (i nejmenší) úsečka je tvořena nekonečným počtem bodů, mohl by (stejně nepoučený) eventuolog říci, že událost je tvořena nekonečným počtem okamžiků. (Vyvrácení Zénónových argumentů by nám tu nijak nepomohlo.) Dříve než dojdeme k rozpoznání nutnosti kvantování času (neboť v tuto chvíli toho pro svou argumentaci nemáme zapotřebí), zůstaňme ještě v rámci tradičního způsobu uvažování. Je totiž v každém případě zřejmé, že žádný z okamžiků příslušné události nemůže být časově totožný s kterýmkoliv jejím okamžikem jiným. Jinak řečeno, nikdy nemůžeme brát několik okamžiků či dokonce všechny okamžiky téže události jako zároveň vskutku „jsoucí“, nýbrž vždycky můžeme jako „jsoucí“ uvažovat je jediný okamžik, zatímco ostatní se dělí na dvě skupiny: v jedné jsou okamžiky „již nejsoucí“, v té druhé pak okamžiky „ještě nejsoucí“.

„Jsoucnost“ události jakožto celku je tedy čímsi krajně podivným: je založena na jsoucnosti pouze jediného jejího okamžiku (a na postupné střídě těchto jednotlivých jsoucností), ale také na „nejsoucnosti“ nekonečně mnoha jejích okamžiků buď již uplynulých nebo ještě nenastavších. Takto viděno by to znamenalo, že událost vcelku nemůže být vůbec považována za jsoucí. Zbývá tedy jediné, nechceme-li dát za pravdu Parmenidovi a jeho chápání jsoucna (jakožto toho, co opravdu, vskutku „jest“) jako něčeho, co nemá žádnou minulost ani budoucnost, ale co „vždycky jest“: musíme provést náležitá pojmová rozlišení a pokusit se „jsoucnost“ myslit tak, aby událost jako celek mohla být chápána jako jsoucí (pochopitelně jen po dobu jejího průběhu, tj. v době mezi počátkem a koncem události, přičemž tento počátek i konec chápeme jako její integrální součást, nikoliv tedy jako mez, která ji ohraničuje jakoby zvenčí).

(Písek, 960723-3.)